

1 Care sunt drepturile reale ar putea lua naștere în urma unei succesiuni în temeiul legii statului membru?

NOTĂ PRELIMINARĂ

În primul rând, trebuie menționat că drepturile reale pot fi drepturi de utilizare (*direitos reais de gozo*) sau drepturi de garanție (*direitos reais de garantia*). În al doilea rând, în afara drepturilor reale asupra unor obiecte materiale, o parte a doctrinei juridice apără existența drepturilor reale asupra unor obiecte imateriale.

În fine, în dreptul portughez este consacrat principiul *numerus clausus* sau natura exhaustivă a drepturilor reale [articolul 1306 din Codul civil (*Código Civil*)].

DREPTURILE CARE POT FACE OBIECTUL SUCCESIUNII

Ansamblul de drepturi care nu expiră la momentul decesului titularului acestora, ci continuă ulterior, poate face obiectul succesiunii.

Articolul 2025 din Codul civil portughez (*Código Civil*) prevede următoarele cu privire la ce anume poate constitui obiectul unei succesiuni:

„1 – *Relațiile juridice care se sting din cauza decesului uneia din părțile respective, din cauza naturii lor sau prin efectul legii, nu fac obiectul succesiunii.*

2 – *Drepturile la care se poate renunța pot fi stinse, de asemenea, la momentul decesului titularului lor, dacă titularul a prevăzut acest lucru.*”

De exemplu, uzufructul și dreptul real de utilizare și de locuire sunt drepturi reale care se sting la momentul decesului titularului lor, prin efectul legii

[articolul 1476 alineatul (1) litera (a) și articolul 1485 din Codul civil (*Código Civil*)].

Versiunea actuală a [Codului civil](#) poate fi consultată în limba portugheză.

Cu excepția uzufructului, a dreptului real de utilizare și de locuire, a drepturilor reale care se încadrează în oricare dintre situațiile prevăzute la articolul 2025 din Codul civil sau a altor cazuri prevăzute în mod specific de alte dispoziții legale, celelalte drepturi reale pot face, de regulă, obiectul succesiunii.

Există limitări cu privire la anumite drepturi, precum drepturile reale privind armele declarate, care pot face obiectul succesiunii doar în anumite condiții menționate la articolul 37 din cadrul juridic privind armele și muniția (*Regime Jurídico das armas e munições*), potrivit căruia:

„1 – *Dobândirea, prin moștenirea patrimoniului unei persoane decedate, a oricărei arme declarate este permisă cu autorizarea directorului la nivel național al Poliției de Securitate Publică (polícia de segurança pública – PSP).*

2. *În sensul alineatului precedent, existența armelor trebuie să fie declarată la PSP în termen de 90 de zile de la decesul proprietarului anterior sau la momentul descoperirii armelor de către orice persoană în posesia căreia se află acestea.*

3 – *Directorul la nivel național al PSP poate autoriza înregistrarea armei pe numele administratorului patrimoniului până la momentul împărțirii bunurilor persoanei decedate, caz în care este obligatoriu ca arma să fie depusă în custodia PSP.*

4 – *În cazul în care administratorul unui patrimoniu sau alt moștenitor îndeplinește condițiile legale pentru a se afla în posesia armei, se poate solicita înregistrarea pe numele acestuia, dacă arma rămâne în custodia sa.*

5 – *La cererea administratorului patrimoniului, arma poate fi transferată unei părți care îndeplinește criteriile pentru a o avea în posesie, partea beneficiară fiind aleasă de partea interesată, sau arma poate fi vândută la licitație de către PSP, iar valoarea de adjudecare, fără taxe, va fi plătită în beneficiul patrimoniului.*

6 – *După finalizarea succesiunii, arma va fi predată moștenitorului beneficiar, cu condiția ca acesta să îndeplinească condițiile legale pentru a se afla în posesia armei.*

7 – *La expirarea unei perioade de 10 ani în care nu a existat nicio revendicare a bunului, acesta va fi declarat cedat statului.*”

Cadrul juridic privind armele și muniția aprobat prin [Legea nr. 5/2006 din 23 februarie 2006](#) poate fi consultat în limba portugheză.

DREPTURILE REALE DE UTILIZARE

Legea prevede următoarele drepturi reale de utilizare [articolele 1302-1575 din Codul civil și cadrul juridic privind dreptul de folosință pe durată limitată (*Regime Jurídico da Habitação Periódica*) menționate mai jos]:

dreptul de proprietate (*direito de propriedade*);

proprietatea comună (*compropriedade*);

condominiul (*propriedade horizontal*);

uzufructul (*usufruto*);

dreptul real de utilizare și locuire (*direito real de uso e habitação*);

drepturile reale de folosință pe durată limitată (*direito real de habitação periódica*);

dreptul de suprafață (*direito de superfície*);

servituțurile (*servidões prediais*).

Cadrul juridic privind dreptul de folosință pe durată limitată a fost aprobat prin [Decretul-lege nr. 275/93 din 5 august 1993](#), care poate fi consultat în limba portugheză.

DREPTURILE REALE REFERITOARE LA GARANȚII

Codul civil prevede următoarele drepturi reale referitoare la garanții:

cesiunea chiriei (*Consignação de rendimentos*) – articolul 656;

gajul (*Penhor*) – articolul 666;

ipoteca (*Hipoteca*) – articolul 686;

privilegiul imobiliar (*Privilégios imobiliários*) – articolele 743 și 744;

dreptul de retenție (*Direito de retenção*) – articolele 754 și 755.

DREPTURILE REALE ASUPRA UNOR OBIECTE MATERIALE

Articolul 1302 din Codul civil prevede că numai obiectele materiale mobile sau imobile (inclusiv apa) pot face obiectul dreptului de proprietate reglementat de acest cod.

DREPTURILE REALE ASUPRA UNOR OBIECTE IMATERIALE

Articolul 1303 din Codul civil se referă la proprietatea intelectuală, care este la rândul său reglementată de Codul proprietății industriale (*Código da Propriedade Industrial*). O parte din doctrina juridică stabilește că proprietatea intelectuală este un concept care include drepturile de autor și drepturile conexe, precum și proprietatea industrială. Legislația portugheză menține cele două denumiri: proprietate intelectuală (în Codul civil) și proprietate industrială (în Codul proprietății industriale).

În conformitate cu articolul 1 din Codul proprietății industriale, pescuitul, agricultura, silvicultura, creșterea animalelor și industriile extractive, industria și comerțul în sens strict, precum și toate produsele naturale sau fabricate și serviciile intră sub incidența proprietății industriale.

Doctrina juridică nu este unanimă în ceea ce privește acceptarea sau neacceptarea de dreptul național a dreptului de proprietate și a altor drepturi reale asupra unor obiecte imateriale, de exemplu, titlul de proprietate asupra unui sediu comercial sau asupra unei proprietăți intelectuale. Această chestiune face obiectul interpretării de către instanțele judecătorești.

Codul proprietății industriale reglementează drepturile cu privire la brevete, modele de utilitate, produse semiconductoare, desene sau modele industriale, mărci, recompense, logo-uri, denumiri de origine și indicații geografice, precum și modificarea și transferul acestora.

Drepturile care decurg din brevetele și modelele de utilitate, precum și evidențele topografiilor produselor semiconductoare, desenele și modelele industriale și mărcile și alte semne comerciale distinctive pot fi constituite gaj – articolul 6 din Codul proprietății industriale.

Versiunea actualizată a [Codului proprietății industriale](#) poate fi consultată în limba portugheză.

În ceea ce privește societățile comerciale, dobândirea prin succesiune a drepturilor asupra participațiilor sau pachetelor de acțiuni din cauza decesului unuia dintre parteneri și cerințele în acest sens sunt reglementate în Codul societăților comerciale (*Código das Sociedades Comerciais*), și anume:

articolul 184, în ceea ce privește succesiunea din cauza decesului unui membru al unui parteneriat;

articolele 198, 225 și 252, în ceea ce privește succesiunea din cauza decesului unui asociat al unei societăți cu răspundere limitată;

articolele 469 și 475, în ceea ce privește succesiunea din cauza decesului unui partener în cadrul unei societăți în comandită simplă.

Versiunea actualizată a [Codului societăților comerciale](#) poate fi consultată în limba portugheză.

2 Sunt aceste drepturi înscrise într-un registru al drepturilor de proprietate asupra bunurilor imobile sau mobile și, în caz afirmativ, înscrierea este obligatorie? În ce registru (registre) sunt înscrise și care sunt cerințele și procedura de înscriere?

Da, de regulă, aceste drepturi sunt înregistrate într-un registru, astfel cum se explică mai jos.

OFICIILE DE CARTE FUNCİARĂ

La oficiile de carte funciară (*Conservatórias do Registo Predial*), se înregistrează actele referitoare la statutul juridic al clădirilor, inclusiv următoarele drepturi reale (articolele 1 și 2 din Codul privind cartea funciară (*Código de Registo Predial*)):

actele juridice care stabilesc constituirea, recunoașterea, achiziționarea sau modificarea drepturilor de proprietate, de uzufruct, de utilizare și de locuire, de suprafață sau de servitute;

actele juridice care stabilesc constituirea sau modificarea condominiului și a dreptului de folosință pe durată limitată;

modificările drepturilor de proprietate asupra terenurilor care rezultă din împărțirea terenurilor, conversia structurii proprietății comune și împărțirea, precum și modificările respective;

oferta de transfer sau de grevare, angajamentele preferențiale și prevederile preferențiale dintr-un testament, dacă acestora li s-a conferit efect real, precum și cesiunea poziției contractuale care decurge din aceste fapte;

cesiunea bunurilor către creditori;

ipoteca, cesiunea sau modificarea acesteia, cesiunea gradului de prioritate al înregistrării respective și cesiunea chiriei;

transferul de creanțe garantate prin ipotecă sau cesiunea chiriei, atunci când transferul garanției este important;

închirierea pe o perioadă mai mare de șase ani și transferurile sau subînchirierile, cu excepția regimului dearendă;

constituirea drept gaj a creditului garantat prin ipotecă sau cesiunea chiriei și orice alte acte sau angajamente care afectează aceleași creanțe;

orice alte restricții ale dreptului de proprietate, care fac obiectul înregistrării în temeiul legii;

actele juridice care determină stingerea drepturilor, a grevurilor sau a sarcinilor înregistrate.

Este obligatorie înregistrarea faptelor menționate mai sus, cu excepția celor menționate la articolul 8-A din Codul privind cartea funciară.

În temeiul articolului 687 din Codul civil, ipoteca trebuie să fie înregistrată, în caz contrar nefiind recunoscută în ceea ce privește părțile.

Condițiile de înregistrare a terenurilor sunt specificate în următoarele dispoziții legale din Codul privind cartea funciară:

cele care fac obiectul obligației de înregistrare, termenele-limită și eligibilitatea unor drepturi asupra unei proprietăți imobiliare sunt stabilite la articolele 8-B și 8-C, 9, 8-D;

înregistrarea prealabilă, continuarea înregistrării – în special principiul succesiunii titlului și scutirea de la înregistrarea prealabilă în registrul de achiziții pe baza unei împărțiri/sucesiuni – sunt prevăzute la articolele 34 și 35;

eligibilitatea pentru solicitarea înregistrării și posibilitatea de reprezentare sunt prevăzute la articolele 36-39;

forma și mijloacele de depunere a unei cereri de înregistrare – în special dreptul de înregistrare pe cale electronică – sunt prevăzute la articolele 41 și 42-A;

documentele care trebuie depuse sunt cele prevăzute la articolele 43 și 46.

[Codul privind cartea funciară](#) poate fi consultat în limba portugheză.

Informații mai detaliate privind cererile de înregistrare a terenurilor, a societăților comerciale și a autovehiculelor, de exemplu privind modul în care se trimite cererea, cerințele și serviciile, sunt disponibile [online](#).

OFICIILE REGISTRULUI COMERȚULUI

La oficiile registrului comerțului se înregistrează actele care informează cu privire la statutul juridic al comercianților individuali, al societăților comerciale, al asociațiilor de drept civil în formă comercială și al întreprinderilor cu răspundere limitată cu asociat unic. Se înregistrează, de asemenea, la oficiile registrului comerțului anumite acte privind statutul juridic al cooperativelor, al întreprinderilor publice, al grupurilor complementare de întreprinderi și al grupurilor europene de interes economic.

Actele prevăzute la articolul 15 din Codul privind registrul comerțului (*Código de Registo Comercial*) trebuie să fie înregistrate în registru la oficiile registrului comerțului, și anume:

„Articolul 15 (Acte supuse obligației de înregistrare)

1 – Înregistrarea actelor menționate la articolul 3 alineatul (1) literele (a)-(c) și (e)-(z) și alineatul (2), la articolul 4, la articolul 5 literele (a), (e) și (f), la articolele 6, 7 și 8 și la articolul 10 literele (c) și (d), este obligatorie.

2 – Cu excepția cazurilor prevăzute la alineatele următoare, înregistrarea actelor menționate la alineatul precedent trebuie să fie solicitată în termen de două luni de la data emiterii.

3 – Actele menționate la articolul 5 literele (a), (e) și (f) trebuie să fie solicitate în termen de două luni de la data publicării decretului de stabilire a acestora.

4 – Cererea de înregistrare a situațiilor financiare ale societăților și a situațiilor financiare ale întreprinderilor cu răspundere limitată cu asociat unic trebuie să fie depusă cel târziu în a 15-a zi a celei de-a șaptea luni de la sfârșitul exercițiului financiar.

5 – Acțiunile, deciziile, procedurile și măsurile de precauție prevăzute la articolul 9 sunt, de asemenea, supuse obligației de înregistrare.

6 – Înregistrarea măsurilor provizorii nu este obligatorie dacă cererea de înregistrare a măsurii de precauție solicitate a fost deja depusă, iar înregistrarea acesteia nu este obligatorie în cazul în care cererea de înregistrare a acțiunii principale a fost deja depusă.

7 – Înregistrarea acțiunilor și a măsurilor provizorii privind suspendarea hotărârilor societății trebuie să fie solicitată în termen de două luni de la data la care acestea sunt propuse.

8 – Înregistrarea hotărârilor definitive pronunțate în legătură cu acțiunile și ordonanțele menționate la alineatul precedent trebuie să fie solicitată în termen de două luni de la hotărârea definitivă și irevocabilă.”

Condițiile de înregistrare în registrul comerțului sunt menționate la articolele 28-53 din Codul privind registrul comerțului.

În temeiul articolului 32 alineatele (1) și (2) din Codul privind registrul comerțului:

doar actele stabilite în documente care le justifică din punct de vedere legal pot fi înregistrate;

documentele redactate într-o limbă străină pot fi acceptate doar atunci când sunt traduse, cu excepția cazului în care se referă la fapte care fac obiectul înregistrării prin transcriere, sunt redactate în limba engleză, franceză sau spaniolă, iar funcționarul competent vorbește fluent limba respectivă.

În ceea ce privește obligațiile fiscale, în temeiul articolului 51 alineatul (1) din Codul privind registrul comerțului, niciun act care face obiectul unor taxe de natură fiscală nu poate fi înregistrat fără ca taxele respective să fie plătite sau asigurate.

[Codul privind registrul comerțului](#) poate fi consultat în limba portugheză.

ÎNREGISTRAREA TITLURILOR DE VALOARE

Sunt eligibile ca titluri de valoare următoarele, printre altele calificate ca atare prin lege:

acțiuni și părți sociale;

obligațiuni;

capitaluri proprii;

titluri de participare la organisme de plasament colectiv;

drepturi care fac obiectul răspunderii în legătură cu titlurile de valoare menționate la paragrafele precedente, cu condiția ca răspunderea să acopere întreaga emisiune sau serie ori să fie prevăzută la momentul emisiunii;

mandate autonome;

alte documente care reprezintă situații juridice omogene, cu condiția ca acestea să poată fi transferate pe piață.

Titlurile de valoare sunt în formă înregistrată [articolul 52 din Codul portughez privind titlurile de valoare (*Código de Valores Mobiliário*)].

Achiziționarea de titluri de valoare, precum și constituirea, modificarea sau stingerea uzufructului, a gajului sau a altei situații juridice care grevează titlurile de valoare se înregistrează (de regulă la entitatea emitentă sau la o entitate de administrare) și pot face obiectul succesiunii.

Înregistrarea titlurilor de valoare, entitățile de înregistrare, cerințele de înregistrare, efectele înregistrării asupra constituirii, transferului și exercitării drepturilor și asupra succesiunii acestor drepturi variază în funcție de categoriile de bunuri menționate mai sus.

Aceste aspecte sunt reglementate de Codul portughez privind titlurile de valoare, aprobat prin Decretul-lege nr. 486/99 din 13 noiembrie 1999, a cărui [versiune actualizată](#) este disponibilă în limba portugheză.

REGISTRELE AUTOVEHICULELOR

Datele referitoare la statutul juridic al automobilelor și al remorcilor acestora sunt înregistrate în Registrele autovehiculelor (*Conservatórias do Registo Automóvel*).

În scopul înregistrării, vehiculele sunt considerate a fi autovehicule și remorci ale acestora care, în temeiul Codului rutier (*Código da Estrada*), fac obiectul înregistrării.

Articolul 117 din Codul rutier prevede ce vehiculele și remorci sunt supuse obligației de înregistrare. [Codul rutier](#) aprobat prin Decretul-lege nr. 114/94 din 3 mai 1994, în versiunea sa actualizată, poate fi consultat în limba portugheză.

Articolul 5 din Codul privind înregistrarea autovehiculelor (*Código de Registo Automóvel*) prevede următoarele în ceea ce privește înregistrarea obligatorie a autovehiculelor:

„Articolul 5

1 – Următoarele sunt supuse înregistrării:

a) dreptul de proprietate și de uzufruct;

b) rezerva proprietății prevăzută în contractele privind vânzarea autovehiculelor;

c) ipoteca, modificarea și cesiunea acesteia, precum și cesiunea gradului de prioritate al înregistrării respective;

d) leasingul financiar și transferul drepturilor care decurg din acesta;

e) închirierea pe o perioadă de peste un an, în cazul în care contractul respectiv are drept rezultat existența unei așteptări legate de transferul de proprietate;

f) alocarea vehiculului pentru închiriere fără conducător auto;

g) transferul de drepturi înregistrate sau de credite și constituirea drept gaj, poprirea asiguratorie provizorie și sechestrul asupra acestor credite;

h) sechestrul, poprirea asiguratorie provizorie, inventarul sau confiscarea, confiscarea în cadrul procedurilor penale sau orice alte măsuri judiciare sau administrative sau actele care afectează dreptul de a dispune liber de vehicule;

i) sarcinile de inalienabilitate sau indisponibilitate prevăzute în legislația fiscală;

j) expirarea sau modificarea unor drepturi sau sarcini înregistrate anterior, schimbarea compunerii numelui sau denumirii și modificarea reședinței obișnuite sau a sediului central al proprietarilor anteriori, uzufructuarilor și locatarilor vehiculelor;

l) orice alte acte juridice care fac obiectul înregistrării prin lege.

2 – Actele menționate la literalele (a), (b), (d), (e), (f) și (i) și înregistrarea schimbării numelui sau a denumirii și a reședinței obișnuite sau a sediului central al proprietarilor, uzufructuarilor și locatarilor vehiculelor.

3 – Se renunță la înregistrarea titlului de proprietate în cazul succesiunii ereditare în cazul în care vehiculul urmează să fie transferat de către moștenitor(i).”

Autovehiculele nu pot fi constituite gaj – articolul 8 din Codul privind înregistrarea autovehiculelor.

Condițiile pentru înregistrarea autovehiculelor sunt stabilite la articolul 11 din Codul privind înregistrarea autovehiculelor:

„Articolul 11

1 – Nicio acțiune adnotată pe certificatul de înregistrare sau care vizează eliminarea sau modificarea datelor înregistrate în acesta nu poate fi efectuată fără să fie prezentat certificatul emis anterior.

2 – Dispozițiile de la alineatul precedent nu se aplică:

a) în cazul pierderii sau distrugerii certificatului de înregistrare;

b) în cazul cererilor de înregistrare a vehiculelor depuse pe internet.

3 – Atunci când înregistrarea este solicitată de o parte interesată care nu deține certificatul de înregistrare, operatorul de registru trebuie să informeze

deținătorul certificatului respectiv, în temeiul alineatului (2) de la articolul precedent, fără a aduce atingere înregistrării.

4 – În cazul în care notificarea nu este efectuată sau certificatul nu este trimis operatorului de registru în termenul stabilit, operatorul de registru solicită constituirea unui sechestr asupra acestui document de către orice autoritate administrativă sau de poliție.”

Înregistrarea autovehiculelor este reglementată prin [Decretul-lege nr. 54/75 din 12 decembrie 1975](#).

REGISTRUL NAȚIONAL AL AERONAVELOR

Aeronaive sau echipamentele autonome (motor, rotor, elice etc.) trebuie să fie înregistrate în Registrul național al aeronavelor.

Cererea de înregistrare se depune utilizând formularul și este însoțită de următoarele documente:

actul de vânzare sau alt document care dovedește vânzarea;

certificatul de radiere din registrul aeronautic al țării anterioare de înregistrare sau certificatul de neînregistrare;

certificatul de vămuire în cazul unei aeronave importate dintr-o țară din afara Uniunii Europene;

două fotografii ale aeronavei, una din față și una din lateral cu mărcile de naționalitate și de înregistrare inscripționate, în format 9x12, fără margini și imprimate în culori neutre.

În cazul documentelor eliberate în străinătate, semnăturile pe care le conțin acestea trebuie să fie certificate și legalizate în mod corespunzător de un notar, iar pe documente trebuie să fie aplicată apostila în conformitate cu dispozițiile articolelor 3 și 4 din Convenția de la Haga din 5 octombrie 1961 de abrogare a cerinței privind supralegalizarea documentelor oficiale străine, ratificată prin Decretul-lege nr. 48450 din 24 iunie 1968, sau să fie certificate și legalizate în mod corespunzător de un agent diplomatic sau consular portughez din țara respectivă.

Documentele eliberate în Portugalia de o entitate juridică trebuie să poarte semnăturile reprezentanților legali recunoscuți prin lege, împreună cu formula „autorizați în mod corespunzător, în exercitarea puterilor lor”.

Informații suplimentare pot fi găsite pe [site-ul Autorității Naționale a Aviației Civile \(Autoridade Nacional de Aviação Civil\)](#).

REGISTRUL NAVELOR

Înregistrarea navelor este reglementată de Regulamentul general al autorităților portuare (*Regulamento Geral das Capitanias*) –

[Decretul-lege nr. 265/72 din 31 iulie 1972](#) – în versiunea cea mai actualizată a acestuia care poate fi consultată la [această adresă](#).

În plus, se aplică Decretul-lege nr. 96/89 din 28 martie 1989 de instituire a Registrului navelor internaționale din Madeira și Ordinul ministerial de punere în aplicare nr. 715/89 din 23 august 1989, care reglementează anumite aspecte ale acestuia.

În temeiul acestui cadru juridic:

Navele naționale, cu excepția celor aparținând Forțelor Navale, trebuie să se fie înregistrate în ceea ce privește proprietarul acestora pentru a putea desfășura activitatea la care se încadrează.

Navele comerciale sunt, de asemenea, supuse înregistrării comerciale în temeiul legislației relevante.

Navele naționale sunt înregistrate la birourile maritime, cu excepția ambarcațiunilor de agrement, care sunt înregistrate la organizațiile prevăzute în legislația care prevalează.

În cazul achizițiilor sau construcțiilor noi, biroul maritim indicat în respectiva autorizație este biroul competent.

În cazul achizițiilor sau construcțiilor de înlocuire, biroul maritim la care erau înregistrate unitățile înlocuite este biroul competent în ceea ce privește înregistrarea.

O navă construită sau achiziționată într-un port în orice parte a teritoriului național poate fi vândută sau înregistrată în alt port din aceeași sau din altă parte a teritoriului, cu condiția să dețină autorizația corespunzătoare.

Navele ușoare de la bord, chiar dacă acestea sunt bărci de salvare, ambarcațiunile auxiliare de pescuit de mici dimensiuni și ambarcațiunile fără motor și fără pânze, de mici dimensiuni, precum ambarcațiunile mici, schifurile, bărcile gonflabile și hidro bicicletele, destinate utilizării până la 300 m la reflux, sunt exceptate de la înregistrare, dar intră în sfera de competență a autorității maritime, care este responsabilă pentru emiterea autorizațiilor pentru funcționarea acestora.

Cerințele privind înregistrarea navelor sunt prevăzute la articolul 77 din Regulamentul general al autorităților portuare.

În special, în ceea ce privește înregistrarea navelor în cazul succesiunii în urma decesului:

În cazul succesiunii, modificările aduse înregistrării se bazează pe atestarea actului de succesiune, a masei succesoriale și a respectivei hotărâri de ratificare, însoțită de un document emis de serviciul fiscal competent care confirmă că taxa de succesiune în cauză [articolul 82 alineatul (2) din Regulamentul general al autorităților portuare] a fost achitată, garantată sau nu este exigibilă.

Navele străine dobândite prin succesiune sau printr-o acțiune formulată în fața instanțelor portugheze trebuie să fie înregistrate la biroul maritim stabilit de o autoritate superioară [articolul 75 alineatul (3) din Regulamentul general al autorităților portuare].

Înregistrarea armelor

Armele și muniția sunt supuse obligației de declarare și înregistrare la PSP (Poliția de Securitate Publică).

Se aplică cadrul juridic referitor la arme și muniție menționat mai sus, iar cerințele privind declararea și înregistrarea sunt prevăzute în acesta.

Succesiunea în urma decesului face obiectul cerințelor prevăzute la articolul 37 din cadrul juridic privind armele și muniția menționat mai sus.

Înregistrarea proprietății intelectuale se realizează la Institutul Național pentru Proprietate Industrială (*Instituto Nacional da Propriedade Industrial*).

Acordarea brevetelor, modelelor de utilitate, produselor semiconductoare, înregistrarea desenelor sau modelelor industriale, a mărcilor, a recompenselor sau a logo-urilor și acordarea denumirilor de origine și a indicațiilor geografice se realizează de către Institutul Național pentru Proprietate Industrială, la care trebuie depuse cererile respective.

Cerințele și efectele cererii de acordare sau înregistrare sunt prevăzute în Codul privind proprietatea industrială pentru fiecare dintre categoriile de mai sus, fără a aduce atingere legislației Uniunii Europene și convențiilor internaționale aplicabile.

Pentru informații practice privind modul în care se depune și se întocmește o cerere de acordare sau înregistrare, poate fi consultat site-ul de internet al [Institutului Național pentru Proprietate Industrială](#).

3 Care sunt efectele înscrierii drepturilor reale?

De regulă, înregistrarea drepturilor reale asupra bunurilor imobile nu are efect de constituire a unui drept. Cu toate acestea, pentru alte categorii de bunuri, această regulă poate include excepții prevăzute în dispoziții legale speciale.

EFFECTELE ÎNREGISTRĂRII TERENURILOR

Efectele asociate înregistrării unor drepturi reale asupra proprietăților imobiliare sunt cele prevăzute la articolele 4-7 din Codul privind cartea funciară, după cum urmează:

„Articolul 4 (Efectul între părți)

1 – Actele supuse înregistrării pot fi invocate între părțile însele sau moștenitorii acestora, chiar dacă acestea nu au fost înregistrate.

2 – Dispoziția de mai sus nu se aplică actelor care constituie o ipotecă, al cărei efect între părțile însele depinde de efectuarea înregistrării.”

„Articolul 5 (Opozabilitatea față de terți)

1 – Actele supuse înregistrării produc efecte față de terți numai după data înregistrării lor.

2 – Dispozițiile de la alineatul precedent nu se aplică în următoarele cazuri:

a) achiziționarea, pe baza uzucapiunii, a drepturilor menționate la articolul 2 alineatul (1) litera (a);

b) servituțile aparente;

c) actele referitoare la bunuri nedeterminate, atunci când acestea nu au fost declarate și specificate în mod corespunzător.

3 – Absența înregistrării nu poate fi opusă părții interesate de către părțile care sunt obligate să promoveze o astfel de înregistrare sau de moștenitorii acestora.

4 – În scopul înregistrării, părțile terțe sunt cele care au dobândit drepturi reciproc incompatibile de la un autor comun.

5 – O locație neînregistrată cu o durată mai mare de șase ani nu este opozabilă terților.”

„Articolul 6 (Prioritatea în ceea ce privește înregistrarea)

1 – Dreptul primei înregistrări prevalează asupra drepturilor înregistrate ulterior cu privire la aceleași bunuri, în ordinea datelor de înregistrare și, pentru aceleași zi, în ordinea cronologică a depunerilor.

2 – (Revocat)

3 – Înregistrarea care devine definitivă își păstrează prioritatea pe care o avea atunci când era provizorie.

4 – În cazul unui refuz, înregistrarea efectuată în urma unui recurs considerat întemeiat își păstrează prioritatea corespunzătoare depunerii documentului refuzat.”

„Articolul 7 (Prezumțiile generate de înregistrare)

Înregistrarea definitivă constituie prezumția că dreptul există și aparține titularului înregistrat, în termenii exacti în care este definit în înregistrare.”

EFECTELE ÎNREGISTRĂRII LA REGISTRUL COMERȚULUI

Efectele înregistrării la registrul comerțului provin în principal din dispozițiile articolelor 11-14 din Codul privind registrul comerțului, după cum urmează:

„Articolul 11 (Prezumțiile generate de înregistrare)

Înregistrarea prin transcriere finală constituie o prezumție că situația juridică există, în termenii exacti în care este definită.”

„Articolul 12 (Prioritatea în ceea ce privește înregistrarea)

Actul care este înregistrat primul prevalează asupra actelor ulterioare în ceea ce privește aceleași părți sociale sau participații, în ordinea cererilor respective.”

„Articolul 13 (Efectul între părți)

1 – Actele supuse înregistrării pot fi invocate între părțile însele sau moștenitorii acestora, chiar dacă acestea nu au fost înregistrate.

2 – Excepțiile de la alineatul anterior sunt actele de constituire ale societăților și modificările aduse acestora, în cazul cărora se aplică dispozițiile Codului societăților comerciale (Código das Sociedades Comerciais) și ale legislației privind societățile europene publice cu răspundere limitată.”

„Articolul 14 (Opozabilitatea față de terți)

1 – Actele supuse înregistrării produc efecte față de terți numai după data înregistrării lor.

2 – Acte supuse înregistrării și publicării obligatorii în conformitate cu articolul 70 alineatul (2) produc efecte față de terți numai după data publicării.

3 – Absența înregistrării nu poate fi opusă părților interesate de către reprezentanții lor legali, cărora le revine obligația de a promova o astfel de înregistrare, nici de către moștenitorii acestora.

4 – Dispozițiile prezentului articol nu aduc atingere dispozițiilor din Codul societăților comerciale și din legislația aplicabilă societăților publice europene cu răspundere limitată.”

EFECTELE ÎNREGISTRĂRII TITLURILOR DE VALOARE

Efectele înregistrării titlurilor de valoare pot fi consultate în Codul privind titlurile de valoare (Código dos Valores Imobiliários) sus-menționat și variază în funcție de categoria titlurilor de valoare vizate. Înregistrarea poate avea efectul constituirii unui drept cu privire la anumite categorii de titluri de valoare (articolul 73 din Codul privind titlurile de valoare sus-menționat).

EFECTELE ÎNREGISTRĂRII CELORLALTE CATEGORII DE BUNURI MENȚIONATE MAI SUS

Efectele înregistrării armelor, aeronavelor, navelor, autovehiculelor, proprietății intelectuale sau proprietății industriale pot fi consultate în legislația specială menționată deja, pentru fiecare dintre aceste categorii de bunuri.

4 Există norme și proceduri specifice pentru adaptarea unui drept real invocat de o persoană în temeiul legii aplicabile succesiunii pentru situația în care în legea statului membru care se invocă nu se prevede acest drept?

Dispozițiile legale care pot fi aplicate pentru adaptarea drepturilor reale în cazul succesiunii sunt, în principiu, articolul 15 din Codul civil (de exemplu, atunci când adaptarea se face de către instanță în cadrul unui proces judiciar) și articolul 43-A din Codul privind cartea funciară (de exemplu, în cazul în care adaptarea este făcută de către operatorul registrului în actul de înregistrare).

Articolul 15 din Codul civil (Eligibilitatea):

„Competența atribuită unei legi acoperă numai acele norme care, în virtutea conținutului lor și a funcției în legea respectivă, fac parte din sistemul doctrinei juridice menționate în norma referitoare la conflict.”

Articolul 43-A din Codul privind cartea funciară (Elementele de extraneitate)

„Atunci când valabilitatea cererii de înregistrare trebuie să fie evaluată pe baza unei legi străine, partea interesată trebuie să dovedească conținutul acesteia printr-un document adecvat.”

Pe lângă aceste dispoziții legale, există norme de interpretare dezvoltate de doctrina juridică. Potrivit acestor norme doctrinare, conceptul larg al adaptării cuprinde cel puțin două situații diferite.

Adaptare în sens strict, care poate avea loc atunci când există o problemă tehnică care rezultă din aplicarea a două legi diferite în materie de succesiune. De exemplu, în cazul unui copil adoptat ai cărui părinți adoptivi și biologici decedază, dacă se aplică legea din țara X succesiunii care rezultă în urma decesului părinților adoptivi și legea țării Y care rezultă în urma decesului părinților biologici, acest lucru poate conduce la o situație pe care nu o intenționează niciunul dintre cele două sisteme juridice vizate (de exemplu, copilul adoptat nu este în ultimă instanță, nici moștenitorul părinților adoptivi, nici al celor biologici). Instanța trebuie să soluționeze această problemă prin adaptare.

O altă situație, respectiv nu adaptare în sensul strict al cuvântului, ci mai degrabă substituție/transpunere se produce atunci când o doctrină consacrată într-o altă lege este înlocuită cu o doctrină cunoscută în legislația internă.

Conceptul de substituție/transpunere oferă un cadru mai potrivit pentru cazurile de adaptare a drepturilor reale, astfel cum se menționează la articolul 31 din Regulamentul (CE) nr. 650/2012. De exemplu, cazul substituției doctrinei referitoare la „locație” (consacrată în legislația altui stat dar neexistentă în legislația portugheză) cu dreptul real de suprafață (consacrat în legislația portugheză).

Atât Curtea, în acțiunile judiciare, cât și operatorul registrului, la momentul înregistrării, pot efectua o astfel de substituție/transpunere. Decizia operatorului registrului poate fi contestată în fața instanței (articolele 140-146 din Codul privind cartea funciară).

NOTĂ

Informațiile cuprinse în această fișă informativă nu sunt exhaustive și nici obligatorii pentru punctul de contact, pentru instanțe sau pentru alte entități și autorități. Cu toate că acestea sunt actualizate periodic, este posibil ca informațiile să nu conțină toate revizuirile legislative și, prin urmare, nu înlocuiesc consultarea textelor juridice în vigoare în orice moment.

Ultima actualizare: 14/10/2019

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.